

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

**HELSINGIN YLIOPISTON
OPETUSFILOSOFIA**

**HELSINGFORS UNIVERSITETS
UNDERVISNINGSFILOSOFI**

**THE PHILOSOPHY OF
TEACHING AT THE
UNIVERSITY OF HELSINKI**

**HELSINGIN
YLIOPISTON
OPETUSFILOSOFIA**

2. painos

ISBN 978-951-51-9969-0 (PDF)

ISSN 1795-5424 (nid.)

ISSN 1795-553X (PDF)

Unigrafia

Helsinki 2023

SISÄLTÖ

LUKIJALLE	5
HELSINGIN YLIOPISTON OPETUSFILOSOFIA	7
Opetus perustuu tutkimukseen	7
Yliopisto on korkeatasoinen oppimisyhteisö ja -ympäristö	9
Opetus tähtää oppimiseen	10

LUKIJALLE

Helsingin yliopisto on maailman parhaita tutkimusyliopistoja. Korkeatasoisen tutkimuksen ansiosta pystymme antamaan opetusta korkeimmalla mahdollisimmalla tasolla uusinta tutkimustietoa hyödyntäen ja luoden.

Yliopiston ensimmäinen opetusfilosofia julkaistiin vuonna 2014, kun pidettiin tarpeellisena, että yliopistossa määritellään ja julkaistaan yliopiston yhteiset opetuksen arvot ja lähtökohdat. Tuloksena syntyi yliopiston ensimmäinen opetusfilosofia. Sen uudistamisen aika koitti lukuvuonna 2022–2023, kun yliopistolla vietettiin rehtori Sari Lindblomin julistamaa opetuksen juhluvuotta. Juhlavuoden aikana analysoitiin yhteisössä yhdessä laajasti opetuksen tulevaisuutta. Tämän työn pohjalta opetusfilosofiaa on päivitetty vastaamaan yhteiskunnan ja yliopiston muuttuneita olosuhteita.

Opintoasiainneuvosto antoi alun perin yliopiston opetusfilosofian Opettajien akatemian työstettäväksi. Opettajien akatemian opetusfilosofiaryhmää 2014 johtivat professori Jaana Hallamaa ja yliopistonlehtori Eero Salmenkivi. Muut jäsenet olivat yliopisto-opettaja Martin Björklund, yliopistonlehtori Hanna-Riitta Kymäläinen, yliopistonlehtori Pauliina Lankinen, opintoasioiden päällikkö Päivi Pakkanen ja pedagoginen yliopistonlehtori Auli Toom. Prosessia johti silloinen opetuksen vararehtori Keijo Hämäläinen. Vuoden 2023 päivytysprosessissa osallistettiin opettajien akatemiaa, opintoasiainneuvostoa ja ylioppilaskuntaa. Prosessia johti opetuksen kehitysjohtaja Susanna Niinistö-Sivuranta, palvelupäällikkö Päivi Pakkanen, yliopistopedagogiikan keskuksen johtaja Auli Toom, opettajien akatemian puheenjohtaja Tiina Airaksinen ja allekirjoittanut. Päivitetystä filosofiasta on yhdistetty alkuperäisiä ja uusia tekstejä erittelemättä niiden alkuperää.

Helsingin yliopiston opetusfilosofiaa on tarkoitus käyttää opetuksen ja opiskelun kehittämisessä sekä opettajien pedagogisessa koulutuksessa. Opettajat ja opiskelijat, käyttäkää opetusfilosofiaa kaikilla tavoin hyödyksenne. Olkaa luovia ja ennakkoluulottomia. Tarkastelkaa, arvioikaa, kehittäkää siinä esitettyjä asioita. Keskustelkaa, kyseenalaistakaa ja väitelkää sen sisällöstä.

Yli 380-vuotinen Helsingin yliopisto elää ajassa ja luo tulevaisuutta!

Kai Nordlund
Vararehtori
Opintoasiainneuvoston puheenjohtaja

HELSINGIN YLIOPISTON OPETUSFILOSOFIA

Helsingin yliopiston opetusfilosofiaan on kiteytetty lähtökohdat, joihin yliopisto yhteisönä sitoutuu. Opetusfilosofia pohjautuu yliopiston arvoihin totuus, sivistys, vapaus ja yhteisöllisyys. *Helsingin yliopiston opetusfilosofia* on osa opetusta ja opintoja koskevaa käytäntöjä raamittavaa kokonaisuutta. Siihen kuuluvat opetusfilosofian lisäksi *Helsingin yliopiston opetuksen ja opintojen eettiset periaatteet* sekä Helsingin yliopistossa, muun muassa sen Opettajien akatemiassa ja opetustehtäviin hakevien opetusansioiden arvioinnissa käytettävät *opetustaidon arvioimisen kriteerit*. Kokonaisuus palvelee yliopiston strategista suunnittelua ja käytännön opetustyötä niiden arvoperustana.

Yliopisto on syntynyt palavasta kiinnostuksesta tietää tutkimalla. Yliopiston ideaan on alusta asti kuulunut halu etsiä totuutta, oppia muilta, jakaa oppimaan sa toisten kanssa ja tuottaa yhdessä uutta tietoa. Idea on osoittautunut kestäväksi: yliopisto elää edelleen oppimisesta, opettamisesta ja sivistyksen edistämisestä.

Helsingin yliopisto toteuttaa yliopiston ideaa opetusfilosofiallaan, jonka lähtökohdana ovat tutkimukseen perustuva opetus, korkeatasoisen yhteisöllisen oppimisyhteisön ja -ympäristön vaaliminen ja ylläpitäminen sekä sitoutuminen opetuksen oppimislähtöisyyteen.

Valmistuttuaan opiskelijalla on tunne, että opintojen aikana hänestä välitettiin ja hän on osa akateemista yhteisöä.

Opetus perustuu tutkimukseen

- Kaikki opettajat tutkivat ja kaikki tutkijat opettavat.
- Kaikki opiskelijat omaksuvat tutkimusperustaisen työtavan ja perehtyvät tutkimustoimintaan opintojensa kuluessa.

Yliopiston kolme, laissa määriteltyä tehtävää ovat tutkimus, opetus ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus. Tehtävät eivät ole irrallaan toisistaan, vaan yhteinen oppiminen ja tutkiminen yhdistävät niitä. Opetus ja opiskelu perustuvat

tutkimukseen, mikä on niiden laadun edellytys. Opettajien osallistuminen tutkimukseen ja tiedeyhteisön tuottaman tutkimuksen hyödyntäminen opetuksessa on luonteenomaista Helsingin yliopiston korkeatasoiselle opetukselle.

Yliopisto-opiskelu on Suomessa osa yhteiskunnan tukemaa koulutuspolkua, jonka yhtenä tavoitteena on taata elinikäinen oppiminen. Yliopisto-opiskelu poikkeaa muusta oppimisesta ja opiskelusta siinä, että opintojen keskeinen ydin on tieteellisen ajattelutavan ymmärtäminen, omaksuminen ja soveltaminen. Syvällisen akateemisen sivistyksen sisäistämiseen kuuluu, että opiskelijat integroituvat opintojensa kuluessa tutkimukseen osallistuviksi yliopistoyhteisön jäseniksi, jotka mieltävät jatkuvan opiskelun, kouluttautumisen ja oppimisen olennaiseksi osaksi akateemisen kansalaisen elämää.

Akateemisen osaamisen ja sivistyksen ydin on tutkivan ajattelutavan omaksuminen ja tieteellisten menetelmien ymmärtäminen. Tämä antaa kyvyn

Opiskelijoilla on
vapaus ja vastuu
tehdä valintoja ja
vaikuttaa omaan
opintopolkuunsa.

arvioida kriittisesti eri lähteiden tarjoamaa tietoa sekä taitoa esittää asioita perustellen ja hyödyntää tätä osaamista oman alan asiantuntijatehtävissä. Nämä voi saavuttaa ennen muuta yliopisto-opinnoin.

Tutkimusperustaiseen opetukseen kuuluvat yliopisto-opetusta, opiskelua ja oppimista koskevan monitieteisen tutkimustiedon hyödyntäminen, opettajien yliopistopedagoginen kouluttautuminen sekä oman ja yhteisön osaamisen ja toiminnan kehittäminen opetuksen näkökulmas-

ta. Yliopisto arvostaa pedagogisia ansioita tieteellisten meriittien rinnalla henkilöstöä rekrytoitaessa ja akateemisen uran kaikissa vaiheissa. Opetustaidon arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta keskustellaan tiedekunnissa sekä yliopiston eri yksiköiden välillä.

Yliopisto-opiskelu on keskeinen väylä tehdä tunnetuksi tiedeyhteisön tutkimustuloksia ja edistää niiden laajamittaista käyttöönottoa yhteiskunnassa. Tieteellisillä julkaisuilla on yhteiskunnallista vaikuttavuutta erityisesti akateemisesti koulutettujen kansalaisten välityksellä: yliopisto-opinnot harjaantuttavat näkemään tutkimustulosten käyttömahdollisuudet sekä tiivistämään niiden sisällön ja merkityksen yleistajuiseen muotoon.

Yliopisto on korkeatasoinen oppimisyhteisö ja –ympäristö

- Opiskelijat ovat yliopistoyhteisön aktiivisia ja vastuullisia toimijoita, jotka otetaan huomioon yksilöinä ja joiden panosta arvostetaan yliopiston kaikessa toiminnassa.
- Opetus kehittää yliopiston yhteisöllisyyttä ja edistää hyvinvointia.

Yliopistoyhteisö koostuu monenlaisista toimijoista. Vaikka yliopistolaisilla on erilaisia tehtäviä, kaikilla on sama tavoite: edistää korkeatasoista tieteellistä tutkimusta ja tutkimukseen perustuvaa opetusta ja oppimista. Yhteisen tehtävän tiedostaminen auttaa kehittämään ja korjaamaan toimintatapoja niin, että ne edistävät päämäärän saavuttamista.

Yliopistoyhteisön hyvinvointi on oppimisen, opiskelun, opetuksen ja tutkimuksen keskeinen voimavara. Erilaisten ja eri asemassa olevien toimijoiden hyvinvointia rakennetaan kehittämällä yliopistoa innostavaksi ja palkitsevaksi oppimis-, opiskelu- ja työympäristöksi. Kukin yksikkö on vastuussa siitä, että sen toimintaan osallistuvat tuntevat olevansa osa yliopistoyhteisöä, joka huolehtii ja kantaa vastuuta jäsenistään. Opettajat tukevat toisiaan sekä opiskelijoita jaksamaan opinnoissa ja elämässä.

Yliopisto on yhteiskunnan keskeisin tieteellistä tutkimusta harjoittava instituutio ja yhteiskunnallisesti tärkeä oppimisympäristö. Jotta yliopisto palvelisi tarkoitustaan, toiminnan on oltava avointa. Oppimisympäristöä kehitetään vuorovaikutteisesti sekä yliopistoyhteisön sisäisen että sen ulkopuolelta saatavan palautteen avulla.

Helsingin yliopisto on osa kansainvälistä tutkimus- ja opetusyhteisöä, jota kansallisuus-, kieli- ja oppiainerajat eivät sido. Yliopisto-opetusta on tarjolla koko maailmalle. Oppimiseen ja opettamiseen kuuluu osallistuminen kansainvälisen, monikulttuurisen ja monitieteisen yhteisön toimintaan. Pohjoismaiset ja eurooppalaiset yliopistoverkostot ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita opetuksen kehittämisessä ja jakamisessa, ja yhteistyötä tehdään – yliopiston arvot huomioiden – koko maailman korkeakoulukentän kanssa. Rajat ylittävä vuorovaikutus syventää osallistujien ymmärrystä oman tieteenalan kysymyksistä ja kehittää valmiuksia viestiä eri kielillä ja toimia erilaisissa tilanteissa. Kansainvälinen ja kulttuurisesti rikas oppimisympäristö

Opiskelijat innostavat opettajia uteliaalla ja positiivisella otteella opintoihinsa. Opiskelijat tukevat toinen toisiaan opinnoissa ja opiskelun monissa kysymyksissä.

ohjaa ymmärtämään kielten ja kulttuurien merkitystä akateemisen sivistyksen osana sekä vahvistaa kykyä toimia erilaisissa monikulttuurisissa ja kansainvälisissä työtehtävissä.

Opetus tähtää oppimiseen

- Opiskelun tavoitteena on syvälinen ja tarkoituksenmukainen oppiminen. Opetuksen onnistumisen kriteereinä käytetään oppimisen laatua ja mielekkyyttä sekä korkeatasoisia oppimistuloksia.
- Opetusta toteutetaan monimuotoisesti niin, että eri opetusmuodot tukevat merkityksellisten osaamistavoitteiden saavuttamista ja opiskelemisen mielekkyyttä.

Yliopisto on tutkimusyhteisö. Tieteellinen tutkimus on innovatiivista ja kekseliästä, se tuottaa uutta tietoa, ottaa asioista selvää ja pääsee niistä perille. Myös

Oppimateriaalit ja arviointikeinot valitaan tukemaan oppimista ja opiskelun mielekkyyttä.

yliopisto-opiskelun lähtökohtana on asioiden syvälliseen ymmärtämiseen ja kriittiseen ajatteluun perustuva oppiminen. Se muuttaa oppijan tapaa hahmottaa todellisuutta ja toimia siinä kestävästi. Opetuksemme perustuu tutkimukseen, opetus inspiroi tutkijoita uusiin tutkimusideoihin, ja opetus itsessään voi tutkimuksen kohteena tuottaa uutta tietoa.

Linjakkaaseen, oppimislähtöiseen opetukseen kuuluu, että opetukseen ja opiskeluun vaikuttavat tekijät suunnitellaan ja toteutetaan tukemaan syväl-

liseen ymmärtämiseen tähtävää oppimista ja osaamista. Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon myös opetuksen saavutettavuus erilaisille oppijoille. Opetuksen lähtökohdat ovat aikaa kestäviä.

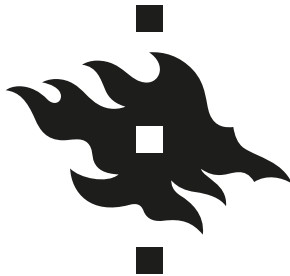
Oppiminen ja opetus ovat yhteisöllisiä prosesseja, joihin kuuluvat merkityksellisten osaamis- ja oppimistavoitteiden asettaminen sekä inhimilliset kohtaamiset ja vuorovaikutus. Opiskelu- ja oppimisympäristöt ovat tarkoituksenmukaisia ja innovatiivisia. Opetuksessa yhdistetään fyysisiä ja virtuaalisia opetusmenetelmiä ja -ympäristöjä. Tekoälyteknologiat tarjoavat opetukselle uusia mahdollisuuksia ja haastavat ihmiset luomaan entistä korkeamman tason aidosti uutta luovia toimintamalleja.

Monipuolista palautetta kerätään ja hyödynnetään opetuksen kehittämisessä. Palautekulttuuri on dialoginen ja opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutusta vahvistava. Palautteen antajat ymmärtävät, miten palaute vaikuttaa opetuksen kehittämiseen.

Helsingin yliopiston opetusfilosofiaa käytetään yhteisen ymmärryksen vahvistajana opetuksen kehittämisessä. Se tarjoaa yhteisöllemme mahdollisuuden käydä keskusteluita yliopisto-opetuksen merkityksistä nyt ja tulevaisuudessa.

HELSINKI.FI/YLIOPISTO

Tämä julkaisu on saatavissa myös [yliopiston verkkosivuilta](#)

**HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI**